

GORIŠKI SLOVENEK

Naročnine: Italijanska kraljevina: Celoletno Lir 10.— Pol leta Lir 5.— Tri mesece Lir 2.50 En mesec Lir 1.—

Oglasi: Oglasi na drugi strani Lir 1.— za vrsto. — Malo oglasi Lir 0.05 za besedo. — Znižane cene za letne naročnike.

IZHAJA VSAKO SOBOTO.

Uredništvo in Upravništvo: Via Garucci št. 10, II. nad.

Gospodarska kriza

S tako hrupom v svet velikim zagnana senzacionalna vest, da smo konečno prišli do padanja cen, se že začne razblinjati v popolen nič.

Očividno je šlo za čisto navaden manever velekapitalistov, ki bi se radi otresli zleženega blaga in potegnili ljudstvu iz žepa še tistih par lirc, čez katere razpolaga konsument.

Polagoma je vse vtihnilo. Cene se zopet dvigujejo in celo nad prejšnjo mero. Kaj znači vse to?

Znači, da stojimo pred velikansko gospodarsko krizo. Kapitalisti zapirajo tovarne, da bi prisilili delavce na kolena, a ker se s tem produkcija manjša, raste uboštvo in se manjša tudi povpraševanje po blagu.

Ta eksperiment pomaga kapitalizmu le trenutno in nameravano navijanje cen bi se prav lahko izjalovilo, ako izostane namreč predvideni konsum. Za to pa so se kapitalisti zatekli tudi še k drugemu poskusu, namreč razveljaviti dosedanje delavske pogodbe in znižati mezde.

Ozadje tega manevra nam stopajrva jasno pred oči. Velekapitalist se prav dobro zaveda, da mora na vsak način propasti, ako svojega blaga ne proda. Kopičenje blaga pa mora brezdvomno izzvati padanje cen.

Vzdržno padanje cen pa mora zopet na vsak način dovesti do konkurzov, ker bi dolgotrajno zadržanje povzročalo potrebo po denarju in dosledno konkurenco ter s tem spojeno padanje cen.

Da bi to kapitalisti preprečili, skušajo v zadnjem času zvabiti delavca zopet k delu — toda? z očividnim načrtom, da bi postopoma delavcu znižali mezdo ter s tem postopno dosegli ceno produkcije in se tako obvarovali strašnega kraha.

Dejstvo je, da naraščajoča mizerija tira delavce kapitalizmu zopet v roke; delavec se rad ali nerad mora udati kapitalistični pljavki, ki se hoče na račun proletarijata okoristiti.

Toda kam pridemo na ta način? Ako bodo cene rastle in mezde padale, pride do takega razdalja med delavci in kapitalom, da bodo morali le ti poslednji dajati delavcu tudi kruha in obleke, ker s plačo delavec ne bode mogel shajati. Predno pa pride do tega kritičnega momenta, se delavec gotovo zavede, kaka nevarnost mu preti, namreč popolno zasušnjeje kakor v starem veku.

Da se bode mogel namreč kapitalist vzdrževati, bode moral preživljati delavske družine v »lastni režiji!«

Ker pa je to današnjemu duhu časa popolnoma tuje,

se ta logična posledica vendar nikdar ne bode popolnoma uveljavila, ker pride prej na vsak način do groznih spopadov, kojim so današnji le nekak preludij.

Tedaj pa bode moralo človeštvo nekoliko globokeje pogledati v svoje razdrapano gospodarstvo. Uvideti bode moralo, koliko zla so povzročile človeštvu nepremišljene mirovne pogodbe, valutne razmere, protežirana trgovina itd. itd. Takrat bodo morali novi državniki revidirati vesoljno gospodarsko ravnotežje in gledati kako se pride do nove podlage.

Po današnjem sistemu so razpadle države in narodi v različne kategorije in denar ima ravnotako različne vrednosti. Radi tega je zmanjkal človeštvu vsak enoten pojem o vrednosti dela in blaga. Potemtakem se dogaja, da dela jeden zastonj, drugi pa žanje sadove.

Nadaljna posledica teh razmer je tudi propadanje vesti in morale, splošen maček človeštva, ki se zvija v neznosnih razmerah, ki so omajale v človeku vsak čut poštenosti in človekoljubja.

Nadejamo se, da je to le prehodna kriza, kazen za vojno, in da najde človeštvo skozi težavne boje zopet pot k idealu, ki je človeku potreben kakor vsakdanji kruhek.

O vojaški dolžnosti

Ne moremo se večkrat pranačuditi politični hinavščini

»Eđinosti«, ki kliče grom in pekel na vse, kar je italijansko, preminja pa svoj ton, kakor hitro govori s kakim predstaviteljem italijanskega naroda.

Tako ne moremo pozabiti vlnudnopoučljive polemike, ki jo je vodila »Eđinost« toliko časa z urednikom tržaškega »Popolo di Trieste«. Bilo je nekako »agro-dolce« (grenko-sladko) kedar pa se govori neposredno s kakim vladnim dostojanstvenikom, je vse »dolce« (sladko).

Tako je baje, po trditvi »Eđinosti« seveda, rekel Wilfan vojnemu ministru Wilfanu, ko se je isti mudil v Trstu, da smatra ministrov obisk kot začetek neposrednih stikov med vladnimi možmi in prebivalstvom, ki si ga on, njegovim tovariši in naše ljudstvo želijo kolikor mogoče intenzivnega in pogostega, ker so si v sveti, da se s tem razprši marsikatero nesporazumljenje.

Konečno pa, ko je bilo govora o vojaškem službovanju, je Wilfan orožje takoj obrnil in ministru razločno povedal, da je proti temu, da bi hodili

naši fantje v Italijo, kjer bi se lahko poitalijančili.

Za to pa je šel Wilfan tudi še korake naprej in rekel, da Slovenci morajo izvrševati vojaško službovanje doma v Juljski Benečiji in najbrž v krajih, kjer se govori izključno slovensko, kakor v Ajdovščini, Cerknem ali Kobaridu.

Čudno se nam zdi, da ni tudi zahteval posebnega kroja za »jugoslovenske« vojake pod Italijo. Šaj se vendar ne spodobi, da bi slovenskega fanta ne razločevali od italijanskega »alpinca!«

Tako je Wilfan v eni sapi povedal, da mu je »zarazpršenje nesporazumljenja« potom »stikov« prav za prav toliko mar kakor za lanski sneg. Verjetnejše je, da se jih naravnost bojè, ker bi mu »stiki« lahko prekučili poslanski prestolček.

Toda denimo šale na stran. »Eđinost« skupno z Nemci že delj časa javka, da bi morali biti Slovenci oproščeni vojaškega službovanja, ker so proti svoji volji prišli pod italijansko državo. »Ker nočemo biti pripadniki italijanske države, ne moremo biti tudi njeni vojaki.« To je refren slovenskih nacionalistov.

»Ker smo internacionalnega mišljenja in proti obstoju vsake buržoazne države, ne moremo izvrševati vojaške dolžnosti«, pravijo socialisti in komunisti.

A kako je odgovorila jugoslovenska vlada komunistom in takim, ki so ruvali proti obstoju države?

Ali pričakuje morda »Eđinost«, da bode v Italiji izvrševal svoje dolžnosti le kdor bo hotel, a italijanski narod bode moral plačevati Slovenem učitelje, uradnike, duhovnike, gradil jim ceste železnice itd.

Vemo, da bi rad držal Slovenec figo v žepu, a nespametno je misliti, da bi s tem kaj dosegel. Vsaka država ima pravico zahtevati od vsakega za orožje sposobnega državljanca, da se primerno izvežba v orožju.

Če in ako bi prišlo res kedar do oborožnega spopada med Italijo in Jugoslavijo, kar pa Bog ne daj, tedaj bodi rečeno, da Italija peščico slovensko-italijanskega vojaštva lahko vporabi tudi kje drugje in ne le na fronti proti Jugoslaviji.

Za to pa, da bi se slovensko-italijanski vojaki na drugih frontah ne vporabliali, ni nobenega opravičevalnega izgovora.

Sicer pa bodo imeli v tem pogledu glavno besedo slovenski fantje, sami, ko nastopijo enkrat vojaško službovanje pod italijansko zastavo.

Ne verjamemo, da bodo istih misli kakor so današnji slovenski veljaki.

Razmere v Jugoslaviji

Za nekatere je v v Jugoslaviji prav dobro. To je samo ob sebi umevno. Toda vsak ne more do korita in to je baš velika množica ljudstva, ki živi ob delu lastnih rok, kakor kmet in delavec.

Vsakemu je danes že znano v kakem položaju se nahaja delavstvo v Jugoslaviji, ki mora prenašati posledice komunističnega preganjanja, a menda nič boljše ne gre tudi slovenskemu kmetu in srbskemu seljaku.

Da so spravili konservativci in reakcionarci ustavo pod streho, so klenili vse mogoče moralne in nemoralne kompromise. Toliko diskutirana agrarna reforma se je razblinila v nič. Posledice pa se že kažejo.

Baš ljubljanski »Slovenec« pri naša take podatke, da se človeku ježe lasje, ko jih čita. Zlasti hudo se godi kmetom v Bosni, ki so v popolni odvisnosti bogatih begov.

»Žalostni in sramotni sporazum g. Pašića z bosanskimi begi se je začel izvajati. Vse obsodbe, razsodbe, odločbe in in listki okrajnih predstojnikov so postali pravoveljavni in žandarji kot izvršilna oblast so dolžni, da jih izvajajo — če treba tudi za ceno krvi. Tako ukazuje pašja Tefterdarovič. To nam daje ustava, ki je zakonila begluško naredbo od 12. maja t. l. in izvršilno naredbo s katero se ima pregnati z zemlje 51.000 seljakov. To je ustava, ki nam je upostavila seriatske sodnike, ustava ki nam pušča stare meje Bosne in Hercegovine. Dočakali smo, da je beg (H. Salih Nišič iz Sarajeva) rekel pet dni po sprejetju ustave svojemu kmetu (Kosti Ostojiču iz Sovrla, okraj Visoko): »Do Vidovega dne je bilo. kakor ste vi hoteli, a od Vidovega dne dalje mora biti, kakor mi hočemo«. — Hanuma (agova žena) Hazurhaldija je rekla svojim kmetičam: »Vaše vlašstvo je minulo«. Nato je grdo sramotila kralja in rekla: »On je na Vidov dan nehal vladati in vi se nimate ničesar več nadjati«.

Ogorčeni kmetje niso mogli mirno prenesti žalitve svojega kralja in preganjanja ubogih kmetijskih družin; nekega dne so obkolili begovo hišo in vrnili milo za drago. Toda če je smel aga brez kazni porušiti kmetško hišo Dragičevićeve vdove, tega niso smeli storiti kmetje z njegovo: oblast je takoj uvedla preganjanje kmetov in jih zaprla. Mnogo smo pretrpeli začasa Osmanov in začasa Švabov, žalostno je, da moramo kaj takega prenašati v lastni domovini«.

Pripominjamo, da je ta dopis podpisan od srbskih mohamedanskih kmetov.

V isti številki prinaša list slika porušene kmetške hiše, ki jo pojasnjuje takole: »Gornja slika predstavlja kmetško

družino Kovač iz Ričica, okraj Travnik. Nad 120 let so živeli kot kmetje Hadži Rifat ef. Smailkabiča, ki se je Kovačeve zemlje prod 15 leti, ko je bil načelnik v Travniku, siloma polastil in jo spremenil v begluk. 9. maja t. l. je prišla komisija z žandarji in vrgla celo Kovačovo družino iz hiše; nato je siloviti »hadžija« (meški romar) prinesel slame in vpričo komisije in cele vasi smeje se zažgal hišo na treh straneh. Na sliki se vidijo ostali zidovi zažgane hiše in žalostna Kovačeva družina. Radikalci in demokrati so dali bogatim begom 1200 milijonov kron v imenu socialne pravičnosti, a da bo na tisoče kmetijskih družin propadalo od vsega hudega, za to jih ne boli srce ne duša — za uboge kmete ni socialne pravice. — Podobnih slučajev se je v zadnjem času mnogo zgodilo. Na Alipašinemu mostu so vrgli iz hiše revno družino Knežević, nato je pa objestni aga Jelko, ki ima vse polno hiš v Sarajevu, hišo porušil, a Kneževići so ostali brez strehe nad glavo in prenočujejo kakor cigani po ogradah. — V Podgori, okraj Visoko, so vrgli iz hiše vdovo Dragičević s peterimi otroci, a nato sta aga Čošić in Hazurhaldija njeno hišo podrla. Uboga vdova se sedaj s svojimi malimi otroci potika od vrat do vrat; sosedje jo vzdružujejo, da s svojimi otročiči ne umre od lakote. — Na Palih se je pripetil skoro enako slučaj. Tu so orožniki vdovi Joki Bukera odvzeli posejane njive in livade, ki jih je pograbil bogati aga Memić iz Sarajeva; prišel je nekega dne na Pale s svojo družbo, vsi oboroženi, in dočim so njegovi delavci kosili seno, so age pekli janjca in postrejevali iz pušk, uboga vdova s otroci je pa plakaje gledala, kako ji otimljejo kruh izpred ust. — To je le nekoliko slučajev izmed mnogih, ki so nam znani in ki kažejo strahote, ki se gode in ki še čakajo kmete pod radikalno-demokratsko-begovsko vlado.

Poslanec zemljoradniške stranke Jovo Popovič opisuje sedanje razmere v Bosni v »Beogradskem Dnevniku« takole: »Oblast v Bosni so dobili zopet v svoje roke tisti, ki so 1914. in 1915. pokazali, da jih nasproti kmetu — posebno proti kmetu Srbu — vodi zgolj sovraštvo. To so tisti ljudje, ki so naše tirane in mučitelje na ves glas hvalili. Leto 1921. se razvija v znamenju novih preganjanj našega kmeta. Kmetu odvzemajo njegovo zemljo, gonijo ga iz hiše, hišo mu poridirajo. V najbližji bližini Sarajeva, v bližini Travnika in Visokega so vrgli iz hiše kmetške družine in hišo takoj pordrli. Žandarmi in vojska so pri tem asistirali.

Tako je »osvobojenje«, ki so ga Pribičevići in Pašići prinesli toliko izmučeni Bosni in Hercegovini. K vsemu temu pridejo še grozodejstva, ki jih uganjajo od vlade oboroženi

in pooblašeni četaši nad muslimani v pribojnem okraju, pa je slika bosanskih razmer, pod katerimi trpijo tako Srbi kakor Hrvati in muslimani, popolna.

Društvene vesti

Razkroj med učiteljstvom

Kakor smo svoječasno poročevali, tako se ima tudi v najkrajšem času zgoditi. S posebnim zanimanjem smo sledili vsemu dosedanjemu razvoju med slovenskim, ali kakor so se hoteli sami nazvati »jugoslovenskim« učiteljstvom; prišli smo končno do zaključka, da ni bilo vse zlato, kar se je med njimi svetilo.

Od začetka premirja so vsi od kraja, radi ali neradi, postali komunisti. Zakaj? nam ni treba posebej razpravljati, kar je vsakteremu itak znano.

V sami »Zvezi jugoslovenskih društev« Julijske Benečije so zavzeli vodilno mesto razni »Gospodariji, Pedagogi in Pesniki« itd., kateri so povsem podrejeni komandi »Edinčarjev«, dasi hočejo ti na zunaj s trudem dokazati nasprotno, trdeč da »Zveza« je izključno strokovna organizacija, in nič drugega. Svoj »Učiteljski List, glasilo Zveze jugoslovenskih učiteljskih društev« pošiljajo v svet z jako plehkim, in včasih naravnost naivnim gradivom. Človek bi sodil po njegovi vsebini, da ga sestavljajo in urejujejo provoletniki učiteljsča v zabavo in poskušnjo.

Kakor je bilo te dni posneti iz tega lista, nimajo vsi člani »Zveze« enake pravice do nje. Dopisov vseh članov ne objavljajo; to gre le po prijateljih. Kdor je na dobrem s par kričarji, ki dejanski odločujejo v vseh stvareh pri »Zvezi« in kateri si celo svobodno prisvajajo pravico, s — posebnimi sebičnimi nameni — izjavljati se o najkočljivejših vprašanjih v imenu vsega slov. učiteljstva proti njegovi volji, temu je vse dovoljeno. Pri njegovih dopisih cenzura ne pride v vpoštev, »Zvezin« list je lahko strokovni ali pa politični, kakor, pač kaže barometer. To jasno kaže na gnulobo pri »Zvezi«. Kričarji so hoteli, in sicer dosihmal imeti prvo in zadnjo besedo, vodilne pa nikar in nikdar ne bi smeli imeti ako se hoče stvarni položaj resno vpoštevati in »Zvezo« poceni izpeljati iz neprijetne zagate; kajti ravno taki kričarji navadno o kompetentnih stvareh kriče in rohné in pri tem pa le na svojo čast, korist in sploh nase mislijo. Namen jim pač posvečuje dejanje. Želimo, da bi se učiteljstvo složno in uspešno borilo za svoje juridično-ekonomične pravice, ker se istodobno bori tudi za procvit šole, toda vselej le v dobro organizirani »Zvezi«, kjer bi se čutil vsak njen član res člana in ne zapostavljeno paro, bodisi pa že te ali one stranke. Čudom se čudimo, da večerajšnji tovariš-komunist ne privošči današnjemu tovarišu-socijalistu svobodne besede ne na zborovanju in še manj v listu, ki je končno toliko enega kot drugega stanovsko glasilo. Egoizem, egoizem omamili si ljudi za izstop iz komu-

nistične stranke, za vstop v narodno stranko na strogo strokovni podlagi in končno najbrže magari za izstop tudi iz te za vstop v »boljšo bodočnost«. »Značaji se omajejo, hrast pa ne!«

Iz tega izhaja: Ako se »Zveza« ne spaja, se po naravnih postavah razkrajaja! Ako pride do zadnjega, se bo imela zahvaliti edinole »značajnim« kričarjem.

DOPISI

Z Vipavskega. — Svoječasno Vam, g. urednik poročali o naši letini in o preteči nevarnosti v gospodarskem oziru. Tudi tem listu je bilo nekoč omenjeno, da na vsak način bomo morali zraven na vinske tudi na druge pridelke misliti. In ravno o tem bi radi v tem listu čitali o razvoju misli s podrobno označbo, česa naj bi se poleg obdelovanja vinogradov še oprijeli. Pri taki razpravi bi morali jemati v vpoštev različno podnebje, razno vrstne lege in terene. O tem moramo mi kmetje že sedaj misliti, če hočemo, da nas ne prehití čas, radi česar bi morali biti pogostoma v nadlego pred mnogimi vratmi uradov za milostne podpore.

Kar nas je pa dozda najbolj preplašilo, je ravno nestalna cena grozdju. Včasih ga prodaste na trgu po 2-3 lire v tek, medtem ko včasih ga morate na vse kriplje ponujati iz pod 1 liro. Sicer vemo, da to ni merodajno za cene vinu, to da vseeno nas ta nestalnost cen grozdja pilaši. Da bi le bil ta strah neopravičljiv, potem bi bili na konju! Ali kaj hočete, malo vina po ceni prodati, če bo sploh kupcev, je naša smrt, posebno pa če pomislite, da bomo letos le malo pridelali bodisi na polju, bodisi na senožeti. Kako bomo v stanju rediti živino, katera nam je potrebna kakor ako v glavi?

Tu po gornji Vipavski dolini je še vedno dobiti pri vinorejcih kapljico dobrega vina po zmernih cenah na prodaj. In zato se ne moremo dovolj načuditi, da ko prihajamo v mesto, moramo za drag denar piti v marsikateri krčmi ali birso ali pa tisto vino špiritasto, da hočejo človeku po njem zavreti možgani. Povrhu vas pa imajo še za norca; pravijo in zatrjujejo vam, da je pristen vipavec ali bric. To bi se moralo na vsak način odpraviti. Malo več poštenja in veštosti pri krčmarjih, pa bi se prišlo v okom takim mazarijem. Ali nima dovolj dobička krčmar, ako kupi vino po 2.50-2.80 in ga prodaja po 4.—4.80? Kaj mora imeti ravno toliko dobička, kakor pridelovalec za trud in dobiček? Čudne razmere!

Domače vesti

Izpitni na slovenskem učiteljskem v Tolminu. — Sprejemni in premestni izpiti za 1. 2. in 3. tečaj tega zavoda se začnejo dne 21. septembra t. l. Tozadovne prošnje naj se vložijo do 15. septembra t. l. na ravnateljstvo učiteljsča priloživi sledeče listine a) krstni list; b) zadnje šolsko in c) uradno zdravniško izpričevalo.

Vpisovanje se bode vršilo dne 29. in 30. septembra.

Vojni minister Gasparotto nas je prošli teden obiskal. Bilo je mnogo sprejemov in seveda tudi obljub. Ljudstvu pa je dobro delo, ker misli, da ministerski poseti kažejo na zanimanje italijanske vlade za naše pokrajine. Da si je vojni minister iz tega razloga ogledal naše kraje tudi nikakor ne dvomimo.

Hydro-električna konferenca v Gorici. — Na prizadevanje komisarijata za avtonomne zadeve se je vršil 25. p. m. sestanek vseh županov v Gorici, da bi se razpravljalo o izkoriščanju vodnih sil.

Tudi na tem sestanku se je govorilo mnogo potrebnega in nepotrebnega. Tako ni nihče raztolmačil ljudstvu vodnih zakonov, ki so tukaj v veljavi in ki bi se eventuelno še lahko uveljavili. Zato se pa tudi ne vé, do kam sega in kakšno ozadje ima ta izključno »gospodarska« akcija.

»Edinost« kriči ob zaključku svojega tostvarnega članka. »Gorje tistemu, ki bi prodal našo deželo. Prokletstvo bi zadelo tistega, ki bi izdal življenske koristi našega ubogega, že stokrat ogoljufanega ljudstva«.

Ako se »Edinost« tako hudo zavzema za to vprašanje, mora biti brezdvomno važno in nam se skoraj ne izplača dajati več tehničnih pojasnil, ker bi lahko temu ali onemu omajali prepričanje v »vodne sile« o kojih bi rekel Nemeč, da so »šabrnak«, kakor na pr. tudi »kraški vodovod«, regulacija »Soče« itd. itd.

Nova upravna ureditev Julijske Benečije - Načelnik urada za vse pokrajine je dal »Eri Nuovi« nekoliko podatkov o novi upravni ureditvi Julijske Benečije. Tozadovne določbe so že sestavljene v zakonski odlok, ki je bil predložen kralju v podpis. Zakonski odlok določa predvsem pravice in dolžnosti generalnega civilnega komisarija, ki so enake onim namestnika pod bivšo vlado. Odlok predvideva razen tega imenovanje dveh generalnih civilnih podkomisarjev, in sicer za Goriško in Istro. Julijske Benečije bo imela upravo podobno upravi pod prejšnjo vlado. Drugi del odloka govori o predstoječih občinskih volitvah, ki se morajo vršiti tekom štirih mesecev. Volitve se bodo vršile po določbah, ki veljajo za stare pokrajine. Občinski redi, zakoni in določbe, ki so zagotavljali občinam avtonomijo in druge pravice, ostanejo še nadalje v veljavi. Namesto deželnih zborov bodo začasno poslovali izredni deželni odbori, kateri se bodo bavili z vprašanji, ki se tičejo pokrajin. V Zadru, Trstu in Tridentu se razen tega ustanove pokrajinske posredovalne komisije. Za skupna vprašanja bo ustanovljena centralna komisija. Pokrajinske komisije bodo sestavljene od poslancev, senatorjev, in domačih strokovnjakov. Delo komisij bodo vodili generalni komisarji, a delo centralne komisije načelnik urada za nove pokrajine. Centralni urad za nove pokrajine bo posloval kakor doslej v Rimu. Njegov delokrog pa se bo še bolj razširil, tako da bo imel skoraj diktatorske pravice.

Olajšave za nove italijanske državljane, ki se vračajo v Italijo. — »Osservatore Triestino« javlja, da se bodo dovolile onim, ki dobe po saint-germainski pogodbi potom opcije italijansko državljanstvo in se bodo morali nastaniti v Italiji, razne olajšave. Glavno železniško ravnateljstvo jim je dovolilo železniško vožnjo po vojaških tarifah. Za prevoz blaga, ki ne presega 50 kg. in za prevoz pohištva, ki ne presega 500 kg, se tarife znižajo za 50%.

Upravitelj in urednik: Karol Jušič.
Tiskarna G. Juch v Gorici.

TISKARNA G. JUCH
Gorica, Via Morelli 14
▲
SPREJEMA VSAKO
TISKARSKO DELO

BANCA DELLA VENEZIA GIULIA - GORIZIA

Banka za Julijsko Benečijo v Gorici
Anonimna družba - Društvena glavica L 1.000.000

Agencije:
Ajdovščina, Ajello, Gradišče, Gradež,
Červinjan, Kormin, Tržič.

Depoziti - posojila - odračuni

Brezplačna emisija bančnih nakazov,
ki so vporabljivi po celem kraljestvu

Società Servizi Automobilistici
ING. RIBI & C. i

sprejema predznanbe za izleto
ob nedeljah in praznikah v
— Gradež. —
Za nedelje se bile stavljen
proge Kojasko-Dobra, Ajdov-
ščina - Vipava, Krmin - Čedad.

Agrarni zadružni Konsorcij v Gorici
Zadruga z omejeno zavezo
Tekališče »Giuseppe Verdi« št. 29 (Mestni dvorec)

Pri tem konsorciju se razprodajajo:

- I. **KRMILA:** Oves, otrobi, moka za krmljenje, sezamove pogače, sol za živino.
- II. **SEMENA ZA PAŠNIKE:** Različne vrste detelj, rastlin za krmljenje in vrtnin.
- III. **GNOJILA:** napravljena umetno iz najboljših kemičnih snovi.
- IV. **VITRIJOL IN ŽVEPLO.**
- V. **PLUGI** znamke »Sack« in drugih ter razni poljedeljski stroji.